

GIRONÉS SARRIÓ, Ignasi; GUEROLA BLAY, Vicent. *La azulejería valenciana en los siglos XVII, XVIII y XIX en la colección de la Fundación La Fontana*. Valencia: Institució Alfons el Magnànim-Fundación La Fontana, 2016. 417 pàgs. i ils i plànols [21 x 29,7].

Estudi dels fons custodiat al centre La Fontana (València), que conté un ampli repertori ceràmic i que en aquest cas presenta les obres de rajoleria. Es destaca que la major part del fons és de finals dels ss. XVIII i XIX, tot i que consten alguns exemplars del s. XVII. S'ha portat a terme una classificació tipològica i s'ha identificat el tema principal de cada motiu, a partir del qual s'ha aportat un títol a cada conjunt i s'ha aprofundit en el reconeixement de la cronologia i l'autoria. Per tant de cada obra, s'ha obtingut una fitxa tècnica: mides, característiques, descripció de l'obra, anàlisi tipològic i definició de la seva composició. Ens trobem amb una catalogació bàsica en cinc àmbits: motius devocionals, escenes de costums, rajoles de dibuix complet, rajoles de contrapetja i rajoles de sèrie.

La fundació és un centre cultural privat constituït el 1992, que mostra, estudia i cedeix les seves obres. De les 14.000 peces que té, en aquests moments n'exposa 11.000 a les seves intal·lacions, i aquestes procedeixen del llegat Alberto Folch y Rusiñol; a més de rajoles o taulells conté objectes (vaixel·la, emmagatzematge, beneiteres...). Pel que fa els plafons són bàsicament de pintura ceràmica, tenen un tractament narratiu, i descriptiu. Dins de la temàtica apuntada s'inclouen al·legories, bodegons, escenes gastronòmiques, de caça i pesca, paisatges de ports, escenes de camp i galants. Les rajoles de tema complet acostumen a representar aspectes sobre la cuina. També hi ha sanefes, ornamentacions, composicions de rams i sèries.

El volum està dividit en quatre apartats. Els autors ens presenten un resum de la col·lecció, aprofundeixen en les rajoles valencianes del període estudiat i esmenten no sols les tècniques, estils i tipologies, sino que tracten sobre els pintors ceràmics coneguts i les diferents fabriques que hi havia a la zona. La part més àmplia està formada pel catàleg d'obra. Consta d'un índex i la bibliografia.

S'han localitzat per mitjà de la catalogació 2.474 rajoles (38 conjunts devocionals, 31 de temàtica de costums, 48 peces de dibuix complet, 100 rajoles de contrapetja i 82 models de ceràmica seriada). Les obres ens permeten observar els costums i conductes socials del període, així com el grau de religiositat, les advocacions religioses, el tipus de menjars que feien, etc. i per tant l'estudi ha millorat els coneixements sobre historiografia ceràmica. Cal destacar la gran aportació d'informació que proporciona i que ha afavorit la possibilitat de tenir un coneixement de la qualitat i quantitat del fons de rajoles de La Fontana.

Traducción de la reseña anterior:

Estudio del fondo custodiado en el centro La Fontana (Valencia), que contiene un amplio repertorio de cerámica y que en este caso se detiene en el análisis de los azulejos. Se destaca que la mayor parte del citado fondo es de finales de los ss. XVIII y XIX, a pesar de que constan algunos ejemplares del s. XVII. Se ha llevado a cabo una clasificación tipológica y se ha identificado el tema principal de cada motivo representado, a partir de ello se ha aportado un título a cada conjunto y se ha profundizado en el reconocimiento de la cronología y la autoría. Por lo tanto de cada obra, se ha obtenido una ficha técnica: medidas, características, descripción de la obra, análisis tipológico y definición de su composición. Nos encontramos con una catalogación básica en cinco ámbitos: motivos devocionales, escenas de costumbres, baldosas de dibujo completo, baldosas de contrahuella y baldosas de serie.

La fundación es un centro cultura privado constituido en 1992, que muestra, estudia y cede sus obras. De las 14.000 piezas que tiene, en estos momentos puede presentar en sus instalaciones 11.000, y éstas proceden del legado Alberto Folch y Rusiñol; además de baldosas o azulejos contiene objetos (vajilla, almacenamiento, recipientes para el agua bendita...). En cuanto a los plafones son básicamente de pintura cerámica, tienen un tratamiento narrativo, y descriptivo. Dentro de la temática apuntada se incluyen alegorías, bodegones, escenas culinarias, de caza y pesca, paisajes de puertos, escenas de campo y galantes. Los azulejos de tema completo acostumbran a representar aspectos sobre la cocina. También hay cenefas, ornamentaciones, composiciones de ramos y series.

El volumen está dividido en cuatro apartados. Los autores nos presentan un resumen de la colección, profundizan en las baldosas valencianas del periodo estudiado y mencionan no sólo las técnicas, estilos y tipologías, sino que tratan sobre los pintores cerámicos conocidos y las diferentes fábricas que había en la zona. La parte más amplia está formada por el catálogo de obra. Consta de un índice y bibliografía.

Se han localizado a través de la catalogación 2.474 baldosas (38 conjuntos devocionales, 31 de temática de costumbres, 48 piezas de dibujo completo, 100 baldosas de contrahuella y 82 modelos de cerámica seriada). Las obras nos permiten observar las costumbres y conductas sociales del periodo, así como el grado de religiosidad, las advocaciones religiosas, el tipo de comida que guisaban, etc. y por lo tanto el estudio ha mejorado los conocimientos sobre historiografía cerámica. Debemos destacar la gran aportación de información que proporciona y que ha favorecido la posibilidad de tener un conocimiento de la calidad y cantidad de fuentes de azulejos de La Fontana.

IHE
(Secretaria de la revista)